

Nota van beantwoording zienswijzen Bestemmingsplan 'Parapluplan Woerden 2 (archeologie)'

Definitief 24-10-2024

Zaaknummer: Z/22/052305

Nota van beantwoording zienswijzen

Op 6 juli 2023 hebben burgemeester en wethouders bekend gemaakt dat het ontwerpbestemmingsplan 'Parapluplan Woerden 2 (archeologie) (planidentificatie NL.IMRO.0632.bparcheologie-bOW1) zes weken ter inzage komt te liggen. Het ontwerpbestemmingsplan heeft van 7 juli tot en met 17 augustus 2023 ter inzage gelegen. Binnen genoemde termijn heeft eenieder zienswijzen naar voren kunnen brengen tegen het ontwerpbestemmingsplan.

A. Ingekomen zienswijzen

De gemeente heeft in totaal 2 zienswijzen ontvangen.

Nr.	Naam	d.d.	Brief nr.
1.	Stedin	21-07-2023	D/23/114667
2.	LTO Noord	15-08-2023	D/23/116972
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			

B. Ontvankelijkheid zienswijzen

Alle zienswijzen zijn tijdig per post of via Digi-D ingediend en zijn allemaal ontvankelijk.

C. Beantwoording zienswijzen ontwerpbestemmingsplan

De zienswijzen zijn per punt samengevat en voorzien van een reactie. De zienswijzen zijn in hun totaliteit beoordeeld. Daarbij geven wij aan of het punt wel of geen aanleiding geeft om het bestemmingsplan aan te passen. Daarbij zijn in dit verband alleen de planregels en de planverbeelding (plankaart) van belang omdat deze onderdelen het juridisch bindende deel van het bestemmingsplan vormen. In voorkomend geval zal naar aanleiding van de zienswijzen ook de plantoelichting op onderdelen worden aangevuld of verduidelijkt.

1. Zienswijzen

1. Stedin

1.1 Bestaande leidingtraces

Wij hebben geen directe bezwaren tegen het plan, maar vragen het volgende af in het kader van de regels met betrekking tot de gronden waar al kabels en leidingen liggen, deze zijn al geroerd en/of verstoord. Kunnen wij als Stedin in dit verband vanuit gaan dat bij het vervangen of verwijderen van kabels en leidingen in een bestaand tracé kan worden teruggevallen op de uitzondering op het verbod die is opgenomen voor werken en/of werkzaamheden die normaal beheer en onderhoud betreffen, zoals in de artikelen 3.3.2., 4.3.2, 5.3.2, 6.3.2 en 7.3.2 dan wel dat er een uitzonderingen van toepassing is in het kader van normaal beheer en onderhoud. Dit aangezien de gronden waar de kabels en leidingen in liggen per definitie in het verleden geroerd zijn. Uit de regels is dat niet duidelijk op te maken. Wij verzoeken u een extra uitzonderingsregel op te nemen over vervanging of verwijdering of te wel beheer en onderhoud van kabels en leidingen (in dezelfde sleuf).

Een voorbeeld van een uitzonderingsregel dan wel een extra lid aan de regels kan zijn: 'die plaatsvinden in bestaande kabel- en leidingstroken/ sleuven en of weg- en kabel en leidingcunetten.'. Of dat er een algemene afwijk- en of uitzondering regels wordt opgenomen.

Reactie gemeente:

Stedin heeft gelijk dat in de genoemde artikelen onvoldoende wordt benadrukt dat de werkzaamheden in bestaande tracé's vallen onder de uitzondering 'werkzaamheden die normaal beheer en onderhoud betreffen'. Dit terwijl dit wel is bedoeld. Hierbij moet wel benadrukt worden dat indien horizontaal of verticaal ingrepen plaatsvinden die (deels) tot buiten het bestaande cunet reiken de uitzonderingsregel niet van toepassing is. Aangeraden wordt in dat geval op voorhand contact op te nemen met de archeologisch adviseur van de gemeente om te bepalen in hoeverre het aanleveren van een archeologisch rapport noodzakelijk is. Dit is maatwerk.

Wij zullen ter verduidelijking in de artikelen 4.4.3, 5.4.3, 6.4.3 en 7.4.3 de volgende uitzonderingsregel toevoegen:

- *Waaronder ook werkzaamheden die uitsluitend plaatsvinden binnen bestaande weg- en leidingcunetten (zowel horizontaal als verticaal).*

Conclusie

De zienswijze geeft aanleiding om de regels aan te vullen met een uitzonderingsregel voor leidingcunetten..

Aan de artikelen 4.4.3, 5.4.3, 6.4.3 en 7.4.3 zullen we de volgende uitzonderingsregel toevoegen:

- *Waaronder ook werkzaamheden die uitsluitend plaatsvinden binnen bestaande weg- en leidingcunetten (zowel horizontaal als verticaal).*

2. LTO Noord

2.1 Historische linten

Graag zien wij dat het vrijstellingsregime de historische linten en de oude boerderijplaatsen blijft gehandhaafd. Dit omdat het afgelopen decennium naar ieders tevredenheid heeft gefunctioneerd.

Ook zijn wij van mening dat agrarische bedrijfsontwikkeling op het agrarisch bouwperceel zonder archeologische regelgeving gerealiseerd moet kunnen worden. Na ruggespraak met de Omgevingsdienst regio Utrecht over de voorliggende stukken hebben we begrepen dat archeologisch onderzoek alleen moet plaatsvinden als zowel het oppervlakte-als het dieptecriterium dat aan de verschillende categorieën is gekoppeld wordt overschreden. Als van deze criteria niet wordt overschreden zou geen onderzoek noodzakelijk zijn. Wij verzoeken u om dat bij de uitwerking van het archeologiebeleid nadrukkelijk in de tekst/toelichting van nieuwe beleidsdocumenten op te nemen. Voor de goede orde: in dat geval wel met de maatvoering die daarvoor in het vigerende beleid is opgenomen.

Reactie

Het vrijstellingsregime is gebaseerd op kennis van historie en archeologie en op voortschrijdend inzicht op dit gebied sinds de vorige beleidskaart uit 2010. Daarbij is een zorgvuldige afweging gemaakt tussen het belang van de archeologie enerzijds en het belang van inwoners/initiatiefnemers anderzijds. In grote lijnen wijkt het voorgestelde vrijstellingsregime niet af van het sinds 2010 goed functionerende vrijstellingsregime op basis van de oude beleidskaart. Enkel voor de locaties waar uit historisch onderzoek bekend is dat archeologische waarden vrijwel zeker aanwezig zijn is een strenger regime voorgesteld dan in 2010. Het betreft de locaties waarvan op basis van onder meer de oudste kadastrale kaarten bekend is dat er rond 1800 al gewoond is en bebouwing heeft gestaan. Het is bekend dat veel van deze erven mogelijk al sinds ontginning in de middeleeuwen bewoond zijn. Daarmee zijn dit locaties die zeer belangrijk zijn voor het verhaal over de identiteit van de eerste Woerdenaren. Door voor deze locaties een vrijstellingsgrens van 100m² te hanteren sluit de gemeente Woerden aan bij het landelijk beleid van de sinds 2016 in werking zijnde Erfgoedwet. Let wel: de Erfgoedwet schrijft een algemene vrijstelling voor van 100m². Door het gemeentelijk archeologiebeleid is de gemeente Woerden in staat voor het grootste deel van haar grondgebied een ruimere vrijstelling te hanteren, voornamelijk in het buitengebied.

Wat betreft het tweede punt klopt het dat een vergunning, en daarmee eventueel archeologisch onderzoek, enkel noodzakelijk is wanneer zowel de oppervlakte- als de diepte vrijstellingsgrens wordt overschreden. Dit volgt al uit de toelichting bij het bestemmingsplan, het rapport van de archeologische verwachtingen- en beleidskaart (bijlage bij de toelichting) hoofdstuk 8.4 en de legenda bij de beleidskaart, waar bijvoorbeeld bij categorie 3 is opgenomen dat "archeologisch onderzoek is verplicht bij bodemingrepen groter dan 100m² en dieper dan 30 cm -Mv". Wij zullen dit verduidelijken in de regels.

Conclusie

Het vrijstellingsregime is een zorgvuldig afgewogen besluit waarbij zowel het belang van de archeologie, en daarmee de kennis over de identiteit van alle Woerdenaren, als het belang van de inwoners/initiatiefnemers is meegenomen.

Een vergunning voor bouwen of werkzaamheden is voor het aspect archeologie enkel noodzakelijk wanneer zowel de oppervlaktegrens als de dieptegrens van de betreffende beleidscategorie wordt overschreden. We zullen dit verduidelijken in de regels.

De regel met betrekking tot de onderzoeksplicht in de artikelen 4.4.3b., 5.4.3b, 6.4.3b en 7.4.3b. wordt aangepast. Deze komen als volgt te luiden;

artikel 4.4.3 b. een oppervlakte beslaan van ten hoogste 50 m² en dieper dan 0,30 meter onder maaiveld;

artikel 5.4.3 b. een oppervlakte beslaan van ten hoogste 100 m² en dieper dan 0,30 meter onder maaiveld;

artikel 6.4.3 b. een oppervlakte beslaan van ten hoogste 500 m² en dieper dan 0,30 meter onder maaiveld;

artikel 7.4.3 b. een oppervlakte beslaan van ten hoogste 1.000 m² en dieper dan 1,0 meter onder maaiveld;

2.2 Bouwblokken en heipalen

In het verlengde van voorgaande is het voor LTO Noord in ieder geval wenselijk om de bouwblokken van bestaande agrarische bedrijven vrij te stellen van archeologisch onderzoek. De potentiële beschadiging van mogelijk aanwezige historische waarden als gevolg van bebouwing op boerenerven is minimaal. Wanneer er gebouwen worden geplaatst met heipalen zijn het alleen de palen die om de zoveel meter wat dieper de grond ingaan. Bovendien drukken de heipalen de grond opzij bij het indrijven. Als er al archeologische waarden zijn, worden die hooguit wat verplaatst maar gaan daarbij niet verloren. Binnen de heipalen wordt de grond bijna niet geroerd. Daarom is het overbodig om er archeologisch onderzoek te doen.

Reactie gemeente

Het is onmogelijk om de bouwblokken van bestaande agrarische bedrijven vrij te stellen van archeologisch onderzoek. Er zou dan rechtsongelijkheid optreden ten opzichte van alle andere inwoners en bedrijven in Woerden waarvan de bouwblokken niet automatisch zijn vrijgesteld van archeologisch onderzoek.

Daarnaast is enkel sprake van een verzwaring van het vrijstellingsregime ten opzichte van 2010 voor een deel van de bestaande agrarische bedrijven en dan vaak ook nog niet van het gehele bouwblok, maar enkel het deel waarvan uit onderzoek blijkt dat hier al bebouwing heeft bestaan omstreeks 1800. Slechts een deel van de bestaande agrarische bedrijven kan te maken krijgen met dit verzwaarde regime. Voor deze locaties is sprake van een aantoonbare archeologische verwachting die het uitvoeren van archeologisch vooronderzoek rechtvaardigt bij initiatieven die de vrijstellingsgrenzen overschrijden.

Wanneer uitsluitend heipalen aangebracht zullen worden zullen de vrijstellingsgrenzen bij de betreffende categorie niet snel worden overschreden, het betreft tenslotte een verstoring met een minimaal oppervlak. Het expliciet vergunningplichtig maken van het aanbrengen van heipalen is daarom dan ook niet noodzakelijk. Daarom schrappen we de regel met betrekking tot de vergunningplicht voor het aanbrengen van heipalen in de artikelen 4.4.1g, 5.4.1g, 6.4.1g en 7.4.1g.

Conclusie

De zienswijze geeft aanleiding om de regel met betrekking tot de vergunningplicht voor het aanbrengen van heipalen in de genoemde artikelen te schrappen.

De regel met betrekking tot de vergunningplicht voor het aanbrengen van heipalen in de artikelen 4.4.1g, 5.4.1g, 6.4.1g en 7.4.1g wordt verwijderd.

2.3 Werkzaamheden

In artikel 6.4.1. van het parapluplan staat een opsomming van werkzaamheden, zijnde geen bouwwerkzaamheden en dieper dan 0,30 meter onder het maaiveld, die zonder een omgevings-vergunning van het bevoegd gezag verboden worden op of in de gronden met de bestemming 'Waarde Archeologie 4 (dit geldt overigens ook voor de categorieën 2, 3, 5 en 6) Is hier ook gedacht aan alledaagse werkzaamheden van agrariërs die vallen onder normaal beheer en onderhoud van hun percelen? Zo moeten bij hevige regenval of een overstroming grote hoeveelheden overtollig water kunnen worden afgevoerd om de grond toegankelijk en bruikbaar te houden. Dit wordt gedaan met drainage systemen. Het is heel gangbaar om drainagebuizen dieper dan 0,30 meter onder het maaiveld aan te leggen. Hierbij werkt men met de meest innovatieve technieken. Zo worden nieuwe drainagebuizen tegenwoordig sleufloos in de grond gelegd waardoor de bodem nauwelijks wordt aangetast. De mogelijke komst van deze nieuwe wet- en regelgeving zal grote gevolgen hebben voor de land- en tuinbouw in het gebied. Volgens LTO Noord is het onterecht en onnodig dat voor dit soort onderhoudswerkzaamheden dezelfde voorwaarden gelden als voor het aanleggen van ondergrondse kabels en leidingen waarbij de grond wel helemaal moet worden losgetrokken. Dit vereist maatwerk. Alledaagse werkzaamheden van agrariërs als het onderhouden van hun percelen horen bij normaal beheer en onderhoud. Hier moet geen vergunning voor nodig zijn en er zou te allen tijde een vrijstelling voor archeologisch onderzoek moeten gelden.

Reactie gemeente

Het aanbrengen van drainage gebeurt doorgaans op een diepte van 0,6 tot 0,8/0,9 m beneden maaiveld. Dit betekent dat drainage zonder archeologisch onderzoek mag worden aangebracht in de gebieden met categorie 5 en 6. Hier is tenslotte een vrijstelling tot 100 cm beneden maaiveld van toepassing. In het gebied met categorie 3 zal veelal geen noodzaak zijn voor de aanleg van drainage omdat het de hoger gelegen zandige stroomgordels betreft. In de praktijk zal het dan ook niet vaak voorkomen dat een agrariër geconfronteerd wordt met beperkingen bij het aanleggen van drainage.

Als de aanleg van drainage desondanks beperkt wordt door dit parapluplan onderkent de gemeente Woerden dat de aanleg van sleufloze drainage de meest archeologievriendelijke keuze is. Uit onderzoek van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (Lascaris 2019, H.2.3.5) blijkt dat ook het sleufloos aanbrengen van drainage wel degelijk impact kan hebben op eventueel aanwezige archeologische waarden, zeker wanneer deze minder diep liggen dat de drainagediepte. Toch heeft deze vorm van drainage verreweg de voorkeur boven andere vormen van het aanbrengen van drainage. Daarom willen we het aanbrengen van drainage door middel van (en uitsluitend) de sleufloze methode uitzonderen van de vergunningplicht. Wij zullen in de artikelen 4.4.3, 5.4.3, 6.4.3 en 7.4.3 de volgende uitzonderingsregel toe te voegen:

- *Het aanbrengen van drainage wanneer uitsluitend gebruik gemaakt wordt van de 'sleufloze' methode.*

Conclusie

De zienswijze geeft aanleiding om de regels aan te vullen met een uitzonderingsregel voor de aanleg van sleufloze drainage.

In de artikelen 4.4.3, 5.4.3, 6.4.3 en 7.4.3 zal de volgende uitzonderingsregel worden toegevoegd:

- *Het aanbrengen van drainage wanneer uitsluitend gebruik gemaakt wordt van de 'sleufloze' methode.*

2.4 planten van bomen en groen

Dit ontwerpbestemmingsplan maakt het theoretisch gezien ook niet mogelijk om op plekken waar mogelijk historische waarden zijn bomen te planten of anderszins meer groen te creëren. Het is ridicul om te verbieden natuur aan te leggen vanwege een verwachting rondom historische waarden. Dit staat volledig haaks op de opgave voor meer natuur op boerenerven. Juist een van de historische feiten is dat er vroeger en nu nog veel bomen zijn en zijn geweest. Deze zijn allemaal gepoot en/of alweer gerooid waardoor de verstoring al heeft plaatsgevonden.

Reactie gemeente

Het aanbrengen van meer groen op boerenerven wordt met dit paraplubestemmingsplan niet ingeperkt. Zelfs als men volwassen bomen wil aanplanten tussen de bebouwing op het erf zelf, en daarvoor plantgaten van 4 m2 noodzakelijk zijn, kunnen er dus binnen de plaatselijk strengere categorie van 100m2 tot 25 bomen geplant worden. Binnen de beleid categorieën 4, 5 en 6, dat verreweg het grootste deel van het agrarisch land betreft, zijn nog veel ruimere vrijstellingen van toepassing, zodat de natuurontwikkeling door het aanplanten van bomen geenszins beperkt zal worden.

Conclusie

De zienswijze leidt op dit punt niet tot een aanpassing van het parapluplan.

2.5 Verwachtingswaarde

Tenslotte willen we benadrukken dat het ontwerpbestemmingsplan 'Parapluplan Woerden 2 (archeologie)' voor een groot deel slechts gebaseerd is op een verwachtingswaarde ten aanzien van de mogelijke aanwezigheid van historische waarden. Niets meer dan een verwachting, op plekken waar vaak nog nooit iets is gevonden, is voor LTO Noord onvoldoende basis om dergelijke grote maatregelen te accepteren. De grote nadelige gevolgen die agrariërs hier nu of in de toekomst van gaan ondervinden zijn daarvoor simpelweg te groot. Hierbij moet in aanmerking worden genomen dat er door de jaren heen op de beoogde plekken vaak al eens gegraven of gebouwd (stallen kelder, putten is waardoor de mogelijke historische waarde die er is, beschadigd of al helemaal verdwenen is. Op deze plekken is het relevant om de vraag te stellen of de historische waarde er überhaupt nog wel is en dus of er wel maatregelen nodig zijn. Vooronderzoek per boerderijplaats LTO Noord meent dat het noodzakelijk is dat de gemeente Woerden per boerderij vooronderzoek gaat doen naar of er sprake is van historische waarde en of deze er daadwerkelijk nog is. Als dan blijkt dat er van historische waarde geen sprake (meer) is kan de betreffende boerderij (ten dele of volledig) worden vrijgesteld van archeologisch onderzoek en van de beleidskaart worden gehaald. Ook hier geldt maatwerk: dit moet per boerderij worden bekeken. Bij het onderzoek van BAAC is niet verder gekeken dan alleen naar historisch kaartmateriaal en dus niet naar wat er in de jaren daarna is gebeurd. Veel boerderijplaatsen zijn inmiddels dusdanig geroerd en beschadigd dat er van historische waarde niet veel meer over is.

Reactie gemeente

Het parapluplan archeologie is gebaseerd op het in 2022 vastgestelde archeologiebeleid. Voor het archeologiebeleid is gedegen onderzoek verricht naar alle bekende archeologische,

historische en landschappelijke/bodemkundige informatie. Hiermee is sprake van de aantoonbare verwachtingswaarde die de Omgevingswet vereist. Dat op veel locaties tot op heden nog geen waardevolle archeologische vindplaatsen zijn aangetroffen komt veelal omdat ter plaatse nog geen archeologisch onderzoek is uitgevoerd.

Met de vaststelling van het archeologiebeleid heeft de gemeente voldaan aan haar zorgplicht ten aanzien van het aspect archeologie. Dat laat onverlet dat lokaal informatie beschikbaar kan zijn die aantoont dat de bodem ter plaatse van een nieuw te bouwen stal al volledig verstoord is. In dat geval kan de initiatiefnemer die bewijzen indienen bij de omgevingsvergunning en zal het uitvoeren van een archeologisch onderzoek niet noodzakelijk zijn. Het is echter niet aan de gemeente om aan te tonen dat plaatselijk geen archeologische waarden aanwezig kunnen zijn. Die plicht valt de initiatiefnemer toe (Regeling Omgevingsrecht artikel 2.3.i).

Tot slot is de beoordeling of voor een initiatief het uitvoeren van archeologisch onderzoek noodzakelijk is altijd maatwerk. Komt een nieuwe schuur op de plaats van een bestaande stal met mestkelder dan is het evident dat geen archeologische waarden meer aanwezig zijn en zal een agrariër niet belast worden met het uitvoeren van archeologisch onderzoek.

Bouwt deze echter een nieuwe stal met mestkelder op een nog onbebouwd deel van het boerenerf dan is het mogelijk dat hiermee wel archeologische waarden verloren gaan en kan het zijn dat archeologisch onderzoek wel noodzakelijk is.

Conclusie

De zienswijze leidt op dit punt niet tot een aanpassing van het parapluplan.

2. Conclusie

Hieronder staan de punten die in het bestemmingsplan worden aangepast:

Aan de artikelen 4.4.3, 5.4.3, 6.4.3 en 7.4.3 zullen we de volgende uitzonderingsregel toevoegen:

- Waaronder ook werkzaamheden die uitsluitend plaatsvinden binnen bestaande wegen en leidingcunetten (zowel horizontaal als verticaal).

De regel met betrekking tot de onderzoeksplicht in de artikelen 4.4.3b., 5.4.3b, 6.4.3b en 7.4.3b. wordt aangepast. Deze komen als volgt te luiden;

artikel 4.4.3 b. een oppervlakte beslaan van ten hoogste 50 m² en dieper dan 0,30 meter onder maaiveld;

artikel 5.4.3 b. een oppervlakte beslaan van ten hoogste 100 m² en dieper dan 0,30 meter onder maaiveld;

artikel 6.4.3 b. een oppervlakte beslaan van ten hoogste 500 m² en dieper dan 0,30 meter onder maaiveld;

artikel 7.4.3 b. een oppervlakte beslaan van ten hoogste 1.000 m² en dieper dan 1,0 meter onder maaiveld;

De regel met betrekking tot de vergunningplicht voor het aanbrengen van heipalen in de artikelen 4.4.1g, 5.4.1g, 6.4.1g en 7.4.1g wordt verwijderd.

In de artikelen 4.4.3, 5.4.3, 6.4.3 en 7.4.3 zal de volgende uitzonderingsregel worden toegevoegd:

- Het aanbrengen van drainage wanneer uitsluitend gebruik gemaakt wordt van de 'sleufloze' methode.